

Sygn. akt I C 14/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Lubaczowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Artur Broś

Protokolant: Renata Złonkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2015 roku w Lubaczowie

sprawy z powództwa M. N.

przeciwko Towarzystwo (...) S.A. w W.

o zapłatę kwoty 18.216,00 zł

I. O d d a l a powództwo.

II. Nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 14/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 września 2015 r.

Małoletni M. N. wnosił o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 18.216 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 24.09.2013 r. w tym kwoty 15.000 zł, jako zadośćuczynienia za krzywdę oraz 3.216 zł tytułem zwrotu kosztów „opieki i pielęgnacji” w związku ze szkodą, doznaną na skutek wypadku komunikacyjnego z dnia 30.11.2009 r, w którym kierujący autobusem marki M., jadąc z prędkością ok. 80 km/h w terenie zbudowanym, potrącił powoda.

W uzasadnieniu roszczenia powód naprowadził, że na skutek wypadku doznał licznych obrażeń ciała w obrębie głowy oraz złamań kości śródstopia i obojczyka. Po wypadku pozostawał na leczeniu szpitalnym do dnia 21 grudnia 2019 roku. Do teraz nie doszedł do pełnego zdrowia.

W trakcie likwidacji szkody ubezpieczyciel wypłacił mu zadośćuczynienie w kwocie 2.700zł, przyjmując 80% przyczynienia się poszkodowanego.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa, podnosząc przyczynienie się powoda do zaistniałego wypadku w 80%.

W trakcie postępowania, po wydaniu opinii przez biegłego z zakresu wypadków drogowych, pozwany wskazywał na 99% przyczynienia się poszkodowanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 listopada 2009 r. w O. na ul. (...) o godz.14.19 J. D., kierujący autobusem kursowym marki M. na trasie R.-L., przejeżdżał przez O., dojeżdżając do zakrętu w lewo z którym znajduje się przystanek. Jechał z niewielką, odpowiednią prędkością.

W tym czasie idący prawym, dla kierunku jazdy autobusu chodnikiem pieszy, 11 letni wówczas M. N., nie patrząc na jezdnię wtargnął nagle pod nadjeżdżający z jego lewej strony autobus. Kierujący pojazdem podjął manewr hamowania skręcając w lewo oraz uderzając pieszego prawa przednia strona autobusu.

W wyniku wypadku M. N. doznał szeregu obrażeń ciała m.in.: stłuczenia mózgu, krwawienia podpajęczynówkowego, złamania kości oczodołu, oraz śródstopia i barku oraz dalszych.

Powód pozostawał na leczeniu w szpitalu w L. oraz od dnia 1.12.2009 do 21.12.2009 w R., skąd w stanie ogólnym dobrym został wypisany do domu.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 12.01.20110 roku prokurator zatwierdził umorzenie postępowania w sprawie wypadku drogowego, wobec braku znamion czynu zabronionego.

Pismem z dnia 23.09.2013 roku pozwany ubezpieczyciel oc posiadacza pojazdu, ustalił na rzecz M. N. zadośćuczynienie w kwocie 13.500 zł oraz dalsze, koszty dojazdu i opieki, i przyznał mu w sumie kwotę 2.700 zł, przy ustaleniu 80% przyczynienia się poszkodowanego.

(dowód: akta Prokuratury Rejonowej w Lubaczowie Ds. 1184/09 k. 3-10, 8, 71,74, akta ubezpieczyciela-dokumentacja medyczna, pismo z 23.09.2013 r., zeznania świadków J. S. k. 108/2 i J. D. k. 108/2)

Jedyną przyczyną wypadku było nagle wtargnięcie na jezdnię na przejściu dla pieszych M. N., bezpośrednio i wprost pod prawidłowo jadący autobus. Pieszy nie zachowując elementarnej ostrożności, nie upewnił się co do możliwości bezpiecznego wejścia na jezdnię. Technika jazdy kierującego autobusem była prawidłowa, prędkość zbliżona do dopuszczalnej administracyjnie, zachowanie pieszego nie wskazywało, że zamierza przechodzić przez jezdnię. Uniknięcie potrącenia pieszego byłoby możliwe, gdyby pojazd poruszał się z prędkością mniejsza niż 35 km/h. Jak wynika ze śladów hamowania prędkość pojazdu wynosiła 47 km/h.

(dowód: opinia biegłego I. K. k. 116-124 i jego zeznania k. 145)

Sąd dał wiarę przeprowadzonym dowodom, jako że pozostawały one ze sobą zbieżne i wspólnie tworzyły logiczną całość. Opinia biegłego jest pełna i oparta na wszechstronnej ocenie szczegółowego (nagranie monitoringu, ślady, oględziny) materiału dowodowego. Jako taka zasługiwała na wiarę w całości.

Odmienne ocenia przyczyn zdarzenia dokonywana przez strony pozostawała błędna. W piśmie k. 130 powód stwierdza, że „znajdując się w aktach sprawy dowód w postaci powiększenia tarczy tachografu autobusu wskazuje, że pojazd ten jechał z prędkością 75-82 km/h. jest to nieprawda. Jak wynika z opinii biegłego ustalenie wskazania tarczy tachografu, z jaką prędkością jechał autobus bezpośrednio przed zdarzeniem, bez szczegółowych badań nie jest możliwe. To stwierdzenie koresponduje z zeznaniami świadka policjanta R. K. (k. 71 akt Ds. 1184/09), który zeznał, że „określenie dokładnej prędkości w chwili zderzenia z pieszym metodą tzw. na piechotę nie jest możliwe, ustalono jedynie, że pomiędzy godz. 14.00 a 14.05 kierujący pojazdem zdołał wyhamować z pojazd z prędkości około 75 km/h do 0 km/h a następnie przyśpieszyć do prędkości do prędkości około 82 km/h by w chwili zdarzenia wyhamować do 0 km/h”. Monitoring wskazuje czas zdarzenia na 15.19.22 (różnica w godzinie to z pewnością sprawa zmiany czasu z letniego na zimowy). Ślady hamowania wskazują na prędkość 47 km/h.

Co niezmiernie istotne, a co umknęło powodowi to fakt, że przy takim zachowaniu pieszego, możliwość uniknięcia zdarzenia mogła mieć miejsce przy prędkości pojazdu poniżej 35 km/h, czego nie można było wymagać od kierującego autobusem.

W każdym razie brak jest dowodów wskazujących na jakąkolwiek nieprawidłowość zachowania kierującego pojazdem i jedyną przyczyną zdarzenia było nieprawidłowe zachowanie małoletniego pokrzywdzonego.

Sąd zważył co następuje:

Bezsporną była zasada odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu odpowiedzialności, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na zasadzie art. 34 ust 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.. (t.j.Dz.U. 2013.392) zgodnie z którym, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Zgodnie z art. 444§1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wynikłe z tego powodu koszty.

Jak stanowi art. 445§1 k.c. w przypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Należy wskazać, że pozwany ustalił zadośćuczynienie na kwotę 13.500 zł oraz przy tym inne świadczenia odszkodowawcze i pomniejszył należne świadczenie o 80%.

Zgodnie z art. 362 kc, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Umieszczenie tego przepisu w tytule I przepisy ogólne księgi III zobowiązań, przesądza, że ma on zastosowanie także przy odpowiedzialności deliktowej.

Podzielając pogląd zgodnie z którym przy odpowiedzialności sprawcy na zasadzie ryzyka, do zastosowania art. 362 kc. obok wymagania adekwatnego związku przyczynowego wystarczające jest nieprawidłowość (niewłaściwość) zachowania pokrzywdzonego (vide: A. S.(w) Wina poszkodowanego w prawie cywilnym s. 154 Wa-wa 1971) należy stwierdzić, że obniżenie należnego powodowi zadośćuczynienia na zasadzie art. 362 kc było w niniejszej sprawie całkowicie uzasadnione.

Określenie jego stopnia należało w pierwszej kolejności do pozwanego ubezpieczyciela i skoro jako fachowiec dokonał oceny skutkującej wypłata świadczenia to miał do tego pełne prawo.

Sąd, co do należnego powodowi świadczenia wobec faktu, że zachowanie poszkodowanego stanowiło wyłączną przyczynę szkody stanął na stanowisku, że roszczenie jest nieuprawnione. Pojęcie przyczynienia, które zgodnie z szeroko umotywowanym poglądem sformułowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest kategorią obiektywną, należy rozpatrywać w ramach adekwatnego związku przyczynowego w ujęciu art. 361 k.c. (por. m.in. wyroki z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, OSNC-ZD 2009, nr C, poz. 66, z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09, nie publ., i z dnia 12 lipca 2012 r., I CSK 660/11, "Izba Cywilna" 2013, nr 10, s. 40). Przyczynieniem poszkodowanego jest więc każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą wyrządzoną przez inną osobę. Do treści tego pojęcia nie należą elementy podmiotowe, przynależne do etapu miarkowania odszkodowania, tj. oceny potrzeby i skali obniżenia odszkodowania ze względu na przyczynienie się poszkodowanego. Ocena zachowania poszkodowanego przy uwzględnieniu tak rozumianego przyczynienia jest powinnością sądu rozpoznającego sprawę. Podstawę oceny stanowią ustalone w sprawie okoliczności, a fakt, że z powodu wieku poszkodowanemu nie można przypisać winy, nie wyłącza możliwości kwalifikowania jego zachowania pod kątem nieprawidłowości, w znaczeniu subiektywnym, uwzględniającego różną, zależną od wieku możliwość rozeznania, zdolność oceny i analizy sytuacji przez poszkodowanego.

Zachowanie się małoletniego poszkodowanego, któremu z powodu wieku winy przypisać nie można, może stosownie do art. 362 k.c. uzasadniać zmniejszenie odszkodowania należnego od osoby odpowiedzialnej za szkodę na podstawie art. 436 k.c. (uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasady prawne - z dnia 11 stycznia 1960 r., I CO 44/59, OSN 1960, nr 4, poz. 92, i z dnia 20 września 1975 r., III CZP 8/75, OSNCP 1976, nr 7-8, poz. 151, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1967 r., II CR 379/67, OSNCP 1968, nr 10, poz. 167, z dnia 20 stycznia 1970 r., II CR 624/69, OSNCP 1970, nr 9, poz. 163, z dnia 16 marca 1983 r., I CR 33/83, OSNCP 1983, nr 12, poz. 196, z dnia

18 marca 1997 r., I CKU 25/97, "Prokuratura i Prawo" 1997, nr 10, s. 32, i z dnia 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1012/97, OSP 2001, nr 1, poz. 2).

Jak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2012 r III PK 78/11- LEX nr 1216871, do odpowiedzialności na zasadzie ryzyka z art. 435 § 1 k.c. nie jest wymagana jakakolwiek nieprawidłowość działania podmiotu zobowiązanego, a wystarczającą przesłanką jego odpowiedzialności jest wyrządzenie szkody przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu. W przypadku winy poszkodowanego podmiot zobowiązany jest wolny od odpowiedzialności tylko wtedy, gdy wina jest wyłączną przyczyną szkody; w pozostałych przypadkach może być podstawą zmniejszenia odszkodowania na podstawie art. 362 k.c.

W kolejnym wyroku, z dnia 5 listopada 2008 roku I CSK 139/08- LEX nr 548898, stwierdził Sąd Najwyższy, że:

1. Przyczynienie się małoletniego, któremu ze względu na wiek winy przypisać nie można nie prowadzi do zwolnienia sprawcy szkody od odpowiedzialności. Może jednak skutkować zmniejszeniem należnego odszkodowania (zadośćuczynienia) przy uwzględnieniu stopnia tego przyczynienia.
2. Przyczynienie się w ujęciu art. 362 k.c. oznacza, że pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wina lub oczywista nieprawidłowość (albo ich brak) po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania.
3. Ocena stopnia przyczynienia musi poza tym uwzględniać wiek i doświadczenie stron oraz ciężące na nich obowiązki, a także stopień świadomości poszkodowanego.

Dla uwzględnienia przyczynienia się małoletniego konieczne jest, by mógł on choć w ograniczonym zakresie mieć świadomość nagannego zachowania lub grożącego mu niebezpieczeństwa. W przypadku pięcioletniego dziecka świadomość taka w pewnym stopniu już istnieje, lecz nie uzasadnia ona równorzędnego potraktowania z zawinionym działaniem sprawcy szkody.

4. Zawinienie rodziców nie ma wpływu na zakres obowiązku odszkodowawczego osoby trzeciej w stosunku do małoletniego, może natomiast uzasadniać ich odpowiedzialność odszkodowawczą względem małoletniego.

W niniejszej sprawie 11 letni poszkodowany nie upewniając się, że może bezpiecznie wejść na jezdnię, nie odwracając głowy w lewo, wstecz kierunku w którym się poruszał, co wynika jednoznacznie z nagrania monitoringu i zeznań świadków, nagle wtargnął wprost pod prawidłowo jadący autobus. Było to jedyną przyczyną zdarzenia.

Jak orzekł Sąd najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r IV CSK 228/08- OSNC-ZD 2009/3/66, jeżeli małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia może zostać zmniejszony stosowanie do okoliczności, do których, wobec wyłączenia winy, zalicza się ocena zachowania dziecka według miernika obiektywnej prawidłowości zachowania. Stosowany wzorzec postępowania powinien uwzględniać zróżnicowany, ze względu na rodzaj zdarzenia, wiek, stopień świadomości i rozeznania małoletniego.

Z kolei, w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r. IV CSK 207/09 OSNC 2010/4/58, wskazano, że w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że użyty w art. 435 § 1 k.c. zwrot "wyłącznie z winy" należy odnosić do przyczyny, gdyż konstrukcja przepisu została oparta na przeciwstawieniu przyczyn powstania szkody w płaszczyźnie przyczynowości, a nie winy. Ocena winy poszkodowanego jako okoliczności egzoneracyjnej jest dokonywana w kategoriach adekwatnego związku przyczynowego, a więc przewidziana w tym przepisie wyłączna wina w spowodowaniu szkody występuje jedynie wtedy, gdy zawinione zachowanie poszkodowanego było jedyną jej przyczyną. Tylko wyłączny związek między tym zawinionym zachowaniem a szkodą zwalnia prowadzącego przedsiębiorstwo od odpowiedzialności (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 1973 r., II CR 233/73, OSPiKA 1974, nr 9, poz. 190, z dnia 15 marca 1974 r., I CR 46/74, OSPiKA 1976, nr 9, poz. 172, oraz z dnia 7 maja 1996

r., III CRN 60/95, nie publ., z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 1123/98, nie publ., z dnia 5 stycznia 2001 r., V CKN 190/00, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CKN 572/04, nie publ. i z dnia 9 maja 2008 r., III CSK 360/07, nie publ.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności a więc fakt, że jedyną, wyłączną przyczyną zdarzenia było obiektywnie nieprawidłowe, na gruncie adekwatnego związku przyczynowego, zachowanie powoda, powództwo podlegało oddaleniu.

Powód przegrał proces w całości, niemniej mając na uwadze ciągłą, także w trakcie procesu, gotowość pozwanego do przyjęcia odpowiedzialności ubezpieczeniowej, o kosztach orzeczono zgodnie z art. 102 kpc.

ZARZĄDZENIE

(...)